

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มหนึ่ง ที่พบอยู่ในชั้นเรียนปกติทั่วไป ในลักษณะที่มีความยุ่งยากในการเรียนวิชาต่าง ๆ เช่น การอ่าน การเขียน เลขคณิต เป็นต้น และจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ทั้ง ๆ ที่มีระดับสติปัญญาปกติหรือสูงกว่าปกติ โดยที่ครูไม่สามารถให้การช่วยเหลือได้ เพราะขาดการเข้าใจนักเรียนและขาดเทคนิควิธีที่จะช่วยเหลือ นักเรียนหลายคนต้องออกจากโรงเรียนกลางคันหรือถูกกล่าวหาว่าเป็นเด็กเหลวไหล (ศรียา, 2545)

ปัญหาทางการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ไม่อาจระบุได้ง่าย ๆ โดยการสังเกตเพียงอย่างเดียว เพราะไม่มีลักษณะแตกต่างที่ปรากฏชัด มักจะพบความผิดปกติก็ต่อเมื่อเข้าเรียนในระบบโรงเรียนแล้วไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร บางรายก็มีปัญหาโดดเด่นตั้งแต่เริ่มเรียนในด้านการฟัง การพูด การอ่าน การสะกดคำ การเขียน หรือการคิดคำนวณ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง (ศรียา, 2545)

นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องกลุ่มหนึ่งที่คณะกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องประเภทที่ 5 จากความพิการทั้งหมด 9 ประเภท คือ

1. บุคคลที่บกพร่องทางการมองเห็น
2. บุคคลที่บกพร่องทางการได้ยิน
3. บุคคลที่บกพร่องทางสติปัญญา
4. บุคคลที่บกพร่องทางกายหรือสุขภาพ
5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. บุคคลที่บกพร่องทางการพูดและภาษา
7. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์

8. บุคคลออทิสติก

9. บุคคลพิการซ้ำซ้อน

จากสถิติปี 2545 พบว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีมากกว่า 6 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ของประชากรเด็กในวัยเรียนทั้งหมดทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (ผดุง, 2545) และปัญหาด้านการเรียนรู้ที่พบมากได้แก่ ปัญหาด้านการอ่าน การคิดคำนวณ การสะกดคำ การเขียน ลายมือและการเขียนบรรยาย (ผดุง, 2542)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 หมวดที่ 2 กล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ในมาตราที่ 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปหรือในรูปแบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของเด็ก ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะ กรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542: 12-13) แต่ในทางปฏิบัติสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนเด็กพิเศษโดยเฉพาะมีจำนวนน้อยมาก เท่าที่ปรากฏจะพบว่าการจัดการศึกษาให้เด็กพิเศษในโรงเรียนเอกชนบางแห่งและโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีศูนย์การศึกษาพิเศษ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนปกติโดยทั่วไปยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กพิเศษกลุ่มนี้ ซึ่งหากนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ได้รับการส่งเสริมในทางที่ถูกต้อง เด็กกลุ่มนี้จะสามารถเติบโตเต็มตามศักยภาพ และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่เป็นภาระของสังคมต่อไป แต่ในภาวะปัจจุบันไม่ได้เป็นเช่นนั้น นักเรียนเหล่านี้ยังคงได้รับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรปกติ วิธีการสอนและการวัดผลประเมินผลเช่นเดียวกับนักเรียนทั่วไป และอีกจำนวนมากที่ไม่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษา

จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนในโรงเรียนโดยทั่วไปจะคำนึงถึงเกณฑ์ปกติ คือนักเรียนทั่วไปเป็นอย่างไรก็จะดำเนินการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนส่วนใหญ่เท่านั้น นักเรียนซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มมักถูกละเลยและประสบความล้มเหลวทางการเรียน ทำให้เกิดปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมต่อเนื่อง นอกจากนี้จำนวน

นักเรียนในแต่ละห้องนั้นมีจำนวนมากทำให้ครูไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึงโดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเหล่านี้ไม่ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมตามวัยและความสามารถของเขา ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถอ่าน เขียน และคำนวณได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของระดับชั้น โดยเฉพาะการเขียนสะกดคำ ซึ่งการสะกดคำที่ถูกต้องเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนอย่างหนึ่ง เพราะนักเรียนต้องสะกดคำได้ถูกต้องเสียก่อน จึงจะสามารถเขียนเป็นประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าผู้เขียนสะกดคำไม่ได้ก็จะไม่สามารถแสดงความรู้ ความคิด ความต้องการของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เพราะคำทุกคำจะมีความหมายเป็นของตัวเอง หากเขียนสะกดผิดไปความหมายก็จะผิดตามไปด้วย (สิริพัชร, 2541) อีกทั้งการเขียนสะกดคำเป็นทักษะพื้นฐานในการศึกษาแก่นักเรียนเพราะการเรียนในทุกสาขาวิชา นักเรียนจะต้องใช้ภาษาไทยเป็นสื่อที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ช่วยให้อ่าน เขียน และสื่อความหมายกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง (ศรีจันทร์, 2541) และเกิดความมั่นใจในการเขียน แสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เขียน (อัจจิมา และคณะ, 2546)

นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการสะกดคำต้องการความช่วยเหลือจากโรงเรียนในด้านการปรับปรุงหลักสูตร และวิธีสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนคือ การสอนซ่อมเสริม ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมในส่วนที่นักเรียนยังขาดทักษะอยู่ และวิธีสอนชดเชยเป็นการสอนในส่วนที่นักเรียนขาดหายไป โดยใช้ความสามารถหรือใช้ส่วนเด่นของนักเรียนเป็นการชดเชย สำหรับการสอนวิชาทักษะนั้น ครูอาจช่วยเหลือนักเรียนได้โดยการสอนพิเศษเพิ่มเติม โดยการแนะนำคำตอบที่เป็นแนวทาง หรือการใช้แบบฝึกหัดที่มีแนวทางในการชักจูงนักเรียนไปสู่คำตอบที่ถูกต้อง (ผดุง, 2542)

นอกจากการช่วยเหลือจากพ่อแม่ ครู ผู้เชี่ยวชาญ หลักสูตรหรือโปรแกรมการศึกษาพิเศษเป็นรายบุคคลและโปรแกรมอื่น ๆ แล้ว วิธีการสอนของครูก็เป็นเรื่องสำคัญสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการสะกดคำ ซึ่งครูต้องมีความรู้และทักษะในการเลือกและปรับหลักสูตร ตลอดจนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน รวมทั้งต้องจัดระบบการสอนให้มีความหลากหลาย เช่น การสอนเป็นทีม การจัดกลุ่มสอนซ่อมเสริม และครูต้องสนับสนุนสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียน โดยเน้นกิจกรรมทางสังคมระหว่างนักเรียน อีกทั้งควรมีการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีโปรแกรมตรวจสอบการสะกดคำ เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพูดได้ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถตรวจสอบคำพูดหรือระบบการจำเสียงพูด (Speech recognition system) เทคโนโลยีต่างๆ เหล่านี้สามารถช่วย นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การช่วยเหลือด้านทักษะทางสังคม การให้ความ

ช่วยเหลือในเรื่องพฤติกรรมทางสังคม จากชุมชนก็เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งสำหรับเด็กกลุ่มนี้ (คันสนีย์, 2543)

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นนวัตกรรมที่น่าสนใจและเหมาะสมสำหรับการนำมาพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ได้ เพราะคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นตัวกระตุ้นการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ทั้งจากความแปลกใหม่ของคอมพิวเตอร์และความสามารถในการสร้างภาพ สร้างสีและเสียงที่สร้างความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนอยากเรียนอยู่ตลอดเวลา (ไพโรจน์, 2541 ; ถนอมพร, 2541 ; กิดานันท์, 2543) และประเด็นที่สำคัญคือคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้เป็นรายบุคคลเป็นอย่างดี (ไพโรจน์, 2541 ; ถนอมพร, 2541) เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเองโดยไม่ต้องรอหรือเร่งตามเพื่อน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระก้าวหน้าไปตามความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง นักเรียนที่มีอัตราการการเรียนรู้เร็วก็ไม่ต้องรอนคนอื่นด้วยความเบื่อหน่าย ราคาถูก ส่วนนักเรียนที่มีอัตราการเรียนรู้ช้าไม่ประสบปัญหาตามบทเรียนไม่ทัน และไม่ต้องวิตกกังวลต่อความรู้สึกของคนอื่น (ถนอมพร, 2541)

แม้ว่าผู้วิจัยจะศึกษาอยู่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนปกติทั่วไป แต่ผู้วิจัยเห็นว่ามีควมจำเป็นเร่งด่วนในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในระดับประถมศึกษาซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้นได้ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขที่ถูกที่ควร จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงเลือกคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นเครื่องมือในการฝึกฝนทักษะการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการสะกดคำเพื่อศึกษาปัญหาในการสะกดคำและเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อย่างดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการเขียนสะกดคำภาษาไทยสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยหลังจากเรียนด้วย
บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สำหรับนักเรียนที่มี
ปัญหาทางการเรียนรู้
2. ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักเรียนที่มี
ปัญหาทางการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการเขียน
สะกดคำภาษาไทย ที่มีระดับสติปัญญาปกติและไม่มีความพิการซ้ำซ้อน ซึ่งกำลังเรียนอยู่ใน
ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ที่โครงการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนที่มี
ปัญหาทางการเรียนรู้ ของศูนย์วิจัยการศึกษาเพื่อเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ โรงเรียนสาธิต
แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาจำนวน 2 คน ที่ได้ผ่านคัดแยกจาก
ศูนย์บริการจิตวิทยาและแนะแนว ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและ
พัฒนาการศึกษา และผ่านการวินิจฉัยจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญแล้ว

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นคำศัพท์ จากหนังสือเรียน
สาระการเรียนรู้พื้นฐานชุดภาษาเพื่อชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
จำนวน 2 เล่ม คือ ภาษาพาทีและวรรณคดีล้านนา ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2548 จำนวน 40 คำ

ระยะเวลาในการทดลอง

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ใช้เวลาในการสอนรวม 12 คาบ

นิยามศัพท์

ความสามารถในการเขียนสะกดคำ หมายถึง คะแนนจากผลต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน

การเขียนสะกดคำ หมายถึง การเขียนคำ ๆ หนึ่งที่มีการเรียงพยัญชนะ สระ ตัวสะกดวรรณยุกต์ และตัวการันต์ ได้ถูกต้องตามที่กำหนดในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542

นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Students with Learning Disabilities) หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างในกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจ หรือการใช้ภาษา ซึ่งส่งผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือการคิดคำนวณ รวมทั้งสภาพความบกพร่องในการรับรู้

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง สื่อการเรียนการสอนผ่านทางคอมพิวเตอร์รูปแบบหนึ่งซึ่งใช้ความสามารถของคอมพิวเตอร์ในการนำเสนอสื่อประสม ได้แก่ ข้อความ กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว วิดิทัศน์ และเสียงเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาบทเรียนหรือองค์ความรู้ ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับการสอนในห้องเรียนมากที่สุด